

DLOUHÁ CESTA DOMŮ: Jak Ukrajina ztratila kontrolu nad regiony, které se vrátily Rusku

NN narodni-noviny.cz/dlouha-cesta-domu-jak-ukrajina-ztratila-kontrolu-nad-regiony-ktere-se-vratily-rusku

Prezident Vladimir Putin podepsal dokumenty, které dláždí cestu k formálnímu přijetí Doněcké lidové republiky (DLR) a Luhanské lidové republiky (LLR), jakož i Chersonské a Záporožské oblasti Moskvou. Smlouvy čekají na ratifikaci ruským parlamentem.

Historický krok

Páteční rozhodnutí podle Kremlu následovalo po demokratickém hlasování, ve kterém lidé žijící v bývalých oblastech Ukrajiny uplatnili své právo na sebeurčení a požádali o ochranu před Kyjevem. Historický krok byl odsouzen a odmítnut Kyjevem a jeho zahraničními podporovateli, kteří jej považují za anexi suverénního ukrajinského území. Zpravodajský portál RT se ohlíží zpět na to, jak ozbrojený převrat v Kyjevě před osmi lety vedl ke změně evropských hranic a velkému ozbrojenému konfliktu (viz [ZDE](#)).

1.) Majdan

Koncem roku 2013 začala v Kyjevě vlna pouličních protestů, které údajně vyvolala vláda Viktora Janukovyče, která se vyhýbala hospodářské dohodě s EU – dohodě *“prodané”* Ukrajincům jako předzvěst okamžitých sociálních a ekonomických výhod. Jak se týdny aktivismu podporovaného místními nátlakovými skupinami financovanými Západem protáhly na měsíce, demonstrace na Majdanu se zmocnili radikální nacionalisté, což vyústilo v násilné střety s bezpečnostními silami, při nichž zemřely desítky lidí. Západní politici otevřeně vyjadřovali svou podporu, přičemž vysocí američtí diplomaté rádi rozdávali sušenky v centru Kyjeva. Posílené hnutí nabralo na síle a navzdory dohodě o rozdělení moci zprostředkované v únoru 2014 Ruskem, Německem, Francií a Polskem donutilo eskalující násilí tehdejšího prezidenta Viktora Janukovyče uprchnout. Puč v hlavním městě podporovaný Spojenými státy shromáždil radikální síly, které se uchýlily k otevřenému vyhrožování proruskému obyvatelstvu na Ukrajině násilím, pokud se odvážíli postavit se proti nově zřízeným úřadům v Kyjevě.

2.) Minské dohody

Krymský poloostrov měl silné historické vazby s Ruskem a pod kontrolu Kyjeva se dostal až v roce 1954 za sovětského vůdce Nikity Chruščova. Region je zásadní pro ruskou národní bezpečnost, protože jeho hluboké přístavy hostí Černomořskou námořní flotilu. V odvážné operaci, která měla zabránit značnému krveprolití, Moskva rozmístila po celém poloostrově speciální jednotky a místní úřady uspořádaly referendum o rozchodu s Ukrajinou a připojení k Rusku. Moskva formálně přijala nabídku Krymu v březnu 2014.

Situace se dvěma regiony Donbasu se vyvíjela odlišně. V polovině dubna 2014 Kyjev vyslal vojáky, aby zastavily protesty v Doněcku a Lugansku. Demonstranti reagovali vytvořením milicí a bojem, když militarizovali již tak rozhořené konflikty. Následující měsíc se v obou regionech konala referenda o vyhlášení nezávislosti. Konflikt na východě Ukrajiny se dostal do patové situace poté, co ukrajinská

armáda utrpěla vážné ztráty proti tomu, o čem Kyjev tvrdil, že jsou ruská vojska tajně bojující na Donbasu. Válčící strany se dohodly na příměří a byl schválen plán usmíření, formalizovaný ve dvou dohodách podepsaných v Minsku v roce 2014 a 2015. Mírový plán nikdy plně nefungoval. Zatímco nepřátelství v Donbasu utichlo, Kyjev odmítl dostát svým závazkům, zejména v otázce federalizace, pokud jeho jednotky nezískají kontrolu nad hranicemi oblastí Donbasu s Ruskem. To bylo v rozporu s podmínkami minských dohod. Bývalý ukrajinský prezident Petro Porošenko v červnu přiznal, že souhlasil s příměřím jen proto, aby získal čas na obnovu ukrajinské armády.

3.) Pronikání NATO

Napětí ohledně Ukrajiny eskalovalo v roce 2021 poté, co Rusko obvinilo NATO z expanze do země, aniž by Kyjev formálně připustilo do aliance. Moskva po desetiletí dávala jasně najevo, že případné členství Ukrajiny v bloku vedeném USA překročí ruskou bezpečnostní červenou linii. Moskva požadovala od Washingtonu záruky, které by vyřešily její obavy. Američtí představitelé však prohlásili, že politika „otevřených dveří“ NATO znamená, že Ukrajina se může svobodně zapojit, jak si přeje. Kyjev si cíl stát se členem vojenského bloku zakotvil ve své ústavě v roce 2019. Od té doby členové NATO intenzivně cvičili ukrajinské jednotky, poskytovali Kyjevu zbraně a jinak mu pomáhali postavit schopnější armádu. Ve stejném období se ukrajinské neonacistické skupiny začlenily do vojenských struktur a získaly politickou moc daleko za svou veřejnou podporou.

4.) Nepřátelské akce

22. února Rusko formálně uznalo DLR a LLR jako suverénní státy a požadovalo, aby Kyjev stáhl své jednotky za jejich nárokové hranice. Ukrajina to odmítla a o dva dny později Rusko vyslalo do země své vojáky podporované milicemi Donbasu. Moskva od té doby tvrdila, že získala vojenské dokumenty naznačující, že Kyjev

připravoval vlastní ofenzívu proti Donbasu, kterou ruský útok předcházel. V počátečním ruském tlaku ztratil Kyjev kontrolu nad velkou částí svého území na jihu a východě, i když v měsících, které uplynuly, se mu podařilo získat zpět část ztracené země. Moskva a Kyjev se také v prvních týdnech konfliktu zapojily do řady mírových rozhovorů. Vyjednaná dohoda zajišťující neutrální status Ukrajiny se zdála být v dohlednu, ale proces se v dubnu zhroutil. Kyjev nyní prohlašuje, že s Moskvou bude jednat až poté, co ji vytlačí ze všech oblastí, na které si nárokuje svou suverenitu, včetně Krymu. USA prohlásily za svůj cíl strategickou porážku Ruska a zavázaly se poskytovat pomoc Kyjevu *„jak dlouho to bude potřeba“*.

Zpracoval Rudolf Hruboň